

STV1100 Politisk teori / Utsatt eksamen 2018 / Sensorveiledning**Oppgave 1**

Nedenfor finner du to ulike syn på hva det vil si å være henholdsvis fri og ufri. Forklar først hva de to synene går ut på, identifiser deretter ulikheten mellom dem.

KOMMENTAR:

Berlins syn er, kort fortalt, at en person, P, har frihet til et eller annet, X, såfremt ingen med hensikt hindrer P i X. Å være ufri er det samme som å være utsatt for tvang, og å utøve tvang = å hindre noen i et eller annet med hensikt.

Pettits syn er at en person, P, har frihet til et eller annet, X, såfremt

- (a) ingen med hensikt hindrer P i X, uten at P kontrollerer det som skjer når hindringen kommer i stand,
- (b) det ikke er fare for at noen med hensikt hindrer P i X, uten at P kontrollerer det som skjer,
- (c) P har intellektuelle og fysiske forutsetninger for X,
- (d) P har (eksterne) ressurser som trengs for X.

Berlin og Pettit er uenige på to punkter.

(i) Berlin mener fravær av (b), (c) og (d) ikke innebærer tap av frihet. Altså er noe av det Pettit regner som ufrihet, ikke ufrihet i Berlins øyne.

(ii) Pettit mener at hindring ikke fører til tap av frihet, dersom den som rammes av hindringen, kontrollerer det som skjer, for eksempel på den måten at hun har bemyndiget noen til å hindre henne i et eller annet. Altså er noe av det Berlin regner som ufrihet, ikke ufrihet i Pettits øyne.

Pettit sier også at kontroll av det slaget som medfører at hindring ikke innebærer tap av frihet, er mer enn bemyndigelse i form av samtykke til at noen gjør det og det. Den som bemyndiger en annen, må kunne trekke bemyndigelsen tilbake; ellers kontrollerer hun ikke det som skjer. *Besvarelser som får med seg det siste poenget, er (på dette punktet) veldig gode.*

Oppgave 2

De fire punktene [A] – [D] nedenfor hentyder til sentrale elementer i John Rawls' tenkning om rettferdighet. Gjør rede for hvordan Rawls tenker på grunnlag av [A] – [D].

KOMMENTAR: Kontraktteori skal danne grunnlag for letingen etter det korrekte prinsippet for rettferdig fordeling. Kontraktteori om rettferdighet bygger på den ideen at et fordelingsprinsipp er korrekt hvis og bare hvis det er gjenstand for samtykke blant dem som skal leve under prinsippet.

Man skal komme frem til det korrekte prinsippet: ved å spørre hvilket prinsipp det ville være rasjonelt å velge i utgangsposisjonen ("the original position"). Den har, som kjent, en særskilt beskaftenhet, som først og fremst uvitenhetssløret sørger for. Det skaper en kunnskapssituasjon som innebærer at rasjonalitet er ensbetydende med å treffe et valg på grunnlag av maximin-regelen for beslutning under usikkerhet.

Det er på sin plass å bruke denne regelen under visse vilkår. En redegjørelse for disse vilkårene hører med i god besvarelse.